

CRISI ELS MÉS DESAFAVORITS

Un estudi de la Creu Roja constata que cada cop més persones grans han d'ajudar els familiars amb les pensions

Els avis, el flotador econòmic de les famílies

La crisi està fent que s'inverteixi la solidaritat intergeneracional. Els més grans ajuden els més joves, quan tradicionalment havia estat al revés. Així ho constata l'últim estudi de la Creu Roja.

AURI GARCIA MORERA BARCELONA. | Actualitzada el 15/06/2012 00:00

Els nens han ocupat el seu lloc com el col·lectiu amb la taxa de pobresa més alta, però les persones grans també estan patint de valent per culpa de la crisi econòmica. Molts tenen habitatges en propietat i un mínim d'ingressos assegurat, dues circumstàncies que en els temps que corren els converteixen en privilegiats. Però alhora molts s'estan veient obligats a assumir responsabilitats familiars que fins ara no havien tingut i que els generen noves dificultats.

En els últims dos anys una de cada tres persones grans usuàries de la Creu Roja s'ha trobat per primer cop a la vida en la situació d'haver d'ajudar algun familiar. Un 20% del total els han ajudat econòmicament, un 10% els han ajudat donant-los menjar, i un 6,5% han acollit familiars a casa seva. Tres mecanismes de suport amb què els pares han sortit a *rescatar* els seus fills quan aquests ja no tenien cap altre lloc on recórrer, primer per la pèrdua de la feina i després per la pèrdua de les prestacions.

Aquestes són les dades més significatives del tercer estudi de l'Observatori de la Vulnerabilitat de la Creu Roja a Catalunya, dedicat a l'impacte de la crisi en les persones més grans de 65 anys, que l'entitat va presentar ahir a Barcelona. L'estudi conclou que la crisi econòmica està provocant que s'inverteixi el flux de la solidaritat intergeneracional, amb les persones d'edat avançada donant suport a les generacions més joves, quan tradicionalment havia estat a l'inrevés.

Pitjor que la postguerra

La Creu Roja ha enquestat 674 persones grans usuàries dels seus programes, la majoria de les quals beneficiàries de programes sense relació amb la pobresa com per exemple el de teleassistència, de manera que els resultats globals es consideren extrapolables al conjunt de la població d'edat avançada. Les conclusions són més aviat poc esperançadores: un 67,4% dels enquestats afirmen que la situació econòmica els provoca angoixa, i un 70% creuen que la crisi actual és la situació més greu que han viscut a la vida.

Amb una edat mitjana de més de 70 anys, molts dels enquestats van patir en primera persona la postguerra. També han viscut crisis com les del 1959, el 1975, el 1981 i el 1993. Segons la responsable de l'estudi, Anna Sabaté, aquesta percepció de la gravetat respon al fet que la crisi actual "ha estat inesperada i els ha agafat quan ja pensaven que tenien la vida resolta amb una pensió més o menys digna". Molts no s'haurien imaginat mai que, amb una pensió més baixa del que els agradaria, encara haurien de donar un cop de mà als seus fills per tirar endavant. L'angoixa que els provoca la crisi, segons Sabaté, té relació amb el fet que "veuen un futur pitjor per a les generacions posteriors".

Menys capacitat d'estalvi

Set de cada deu persones grans expliquen que amb la crisi tenen menys capacitat d'estalvi perquè els preus han pujat, però també perquè han hagut d'ajudar els seus familiars. Les estretors econòmiques no afecten només l'estalvi, sinó que arriben també a les necessitats més bàsiques. Així, un de cada tres avis diuen que no es poden permetre anar al dentista o a l'òptica, un de cada quatre diuen tenir dificultats per mantenir la llar a la temperatura adequada, i un de cada cinc asseguren que no poden comprar regularment carn i peix. Pràcticament la meitat dels enquestats han adoptat alguna mesura d'estalvi a casa i fins al 80% afirmen que no fan cap despesa en oci i lleure.

El president de la Creu Roja a Catalunya, Josep Marquès, ressalta com a dada especialment preocupant que el 30% de les persones grans no es puguin permetre anar al dentista o a l'òptica. Del fet que cada cop més persones grans han d'ajudar els seus familiars, Marquès considera que els avis s'estan convertint en "pilar imprescindible de la sostenibilitat social" i alerta del perill que les retallades que afecten les persones grans afectin de retruc tota la societat. "S'ha de tenir molt en compte que qualsevol disminució en polítiques socials cap a la gent gran té un efecte dòmino important perquè la gent gran està donant molt suport al seu entorn familiar", diu Marquès.

Els voluntaris detecten un canvi

Les grans xifres i grans conclusions presentades ahir pels responsables de la Creu Roja a Catalunya tenen una correspondència directa amb el que els seus voluntaris veuen al carrer des de fa temps. Javier Pérez, que fa tasques d'acompanyament de persones grans que viuen soles, explica que ja fa un any i mig que es va fixar que la persona que acompanyava dedicava gairebé tots els seus ingressos a ajudar la família. "La pensió no la veia mai, era per al fill i la néta", recorda Pérez. No era un cas de necessitat extrema, ja que el fill tenia feina, però era en un servei de recollida de mobles amb un sou no gaire alt "i ho acabava d'arrodonir amb la pensió".

Això tenia com a conseqüència que el pare, un home de 91 anys, "anava molt just" per arribar a final de mes: "Es trencava qualsevol cosa de la casa i no la podia arreglar, la roba i les sabates tenien tot de forats i veies que feia anys que no s'havia comprat res nou, els mobles eren els mateixos des de feia 60 o 70 anys i anaven caient..." Una situació gens bona que l'home assumia amb resignació veient que el seu fill encara ho tenia pitjor que ell: "Deia contínuament que l'havia d'ajudar, que no es podia fer una altra cosa".

Com a voluntari de gent gran de la Creu Roja, Pérez coneix molts més casos de persones grans que han d'ajudar les seves famílies. Una situació inversa a l'habitual que "els va sorprendre bastant al principi però que ara ja consideren normal". El voluntari explica que també els preocupen les retallades: "Les de la sanitat perquè els afecten a ells, i els fa por que si augmenten les llistes d'espera es morin abans que els puguin curar, i les de l'ensenyament perquè sense una bona formació el futur dels seus néts serà pitjor del que han tingut els seus fills". Tot i aquestes angoixes, però, domina la resignació: "La vida és així".

MÉS CONTINGUTS TEMA DEL DIA

Les entitats socials denuncien l'apartheid sanitari dels immigrants

El Banc de València, en el punt de mira

Els culpables